

UCHWAŁA NR 219/XXX/21
RADY GMINY NOWA RUDA

z dnia 24 lutego 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) art. 6 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz.1876,), **Rada Gminy Nowa ruda uchwala:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowa Ruda na lata 2021-2025 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowa Ruda.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Bożena Solek-Muzyka

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr 219/XXX/21
Rady Gminy Nowa Ruda
z dnia 24 lutego 2021 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE NOWA RUDA
NA LATA 2021-2025

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE	3
3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU	4
4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU.....	5
5. ADRESACI PROGRAMU	6
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	6
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH	9
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE	9
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	16
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE	20
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY	21
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM	21
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	27
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	29
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	32
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	32
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	36
III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE.....	37
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	38
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA.....	39
IV REALIZACJA PROGRAMU	48
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY	48
2. MONITORING I EWALUACJA	48
3. FINANSOWANIE	49
SPIS TABEL I WYKRESÓW	50

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.); Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje	formy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są **osoby niepełnosprawne i ludzie starsi**. Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest **wyuczona bezradność**. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy w rodzinie ujawniają, że w 2019 r. liczba ofiar przemocy domowej kształtowała się na poziomie 88 032 osoby (w tym 65 195 to kobiety, 12 161 to dzieci i młodzież do 18 roku życia, a 10 676 to mężczyźni). Szczegółowe dane za lata 2017-2019 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za lata 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
ogólna liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A”, w tym:	75 662	73 153	74 313
wszczynających procedurę	61 980	59 829	61 076

dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie procedury	13 682	13 324	13 237
ogólna liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą przemocy, w tym	92 529	88 133	88 032
kobiet	67 984	65 057	65 195
mężczyzn	11 030	10 672	10 676
nieletnich	13 515	12 404	12 161
ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, w tym	76 206	73 654	74 910
kobiet	5 878	6 054	6 448
mężczyzn	70 035	67 306	68 148
nieletnich	293	303	314
ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, w tym	46 092	43 182	42 583
kobiet	2 028	1903	2 126
mężczyzn	44 037	41 257	40 435
nieletnich	27	22	22
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej	413	427	309

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Należy zaznaczyć, że w 2012 r. **zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową**, stąd też prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej.

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
5. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245);
6. uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M.P. 2014 poz. 445);
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowa Ruda na lata 2019-2026.

5. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowa Ruda na lata 2021-2025 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

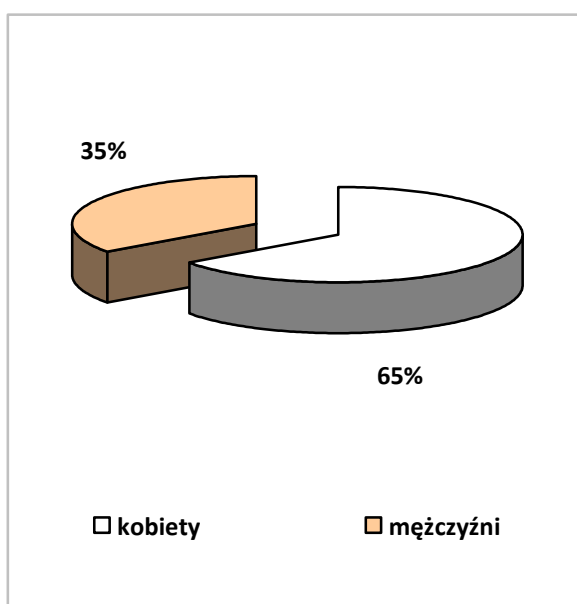
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Nowa Ruda została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz uczniów miejscowych szkół. Do analizy przedłożono 37 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych

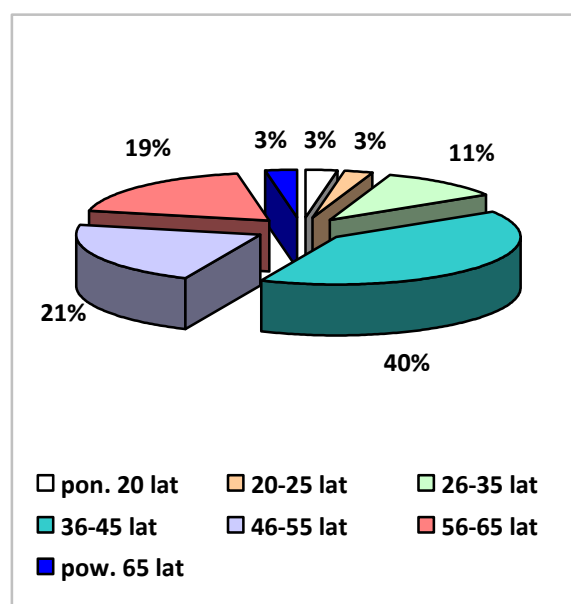
mieszkańców, 4 ankiety wypełnione przez pedagogów z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy oraz 85 ankiet skierowanych do uczniów z pięciu szkół z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 65% stanowiły kobiety, a 35% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy wiekowe 36-45 lat (40%) oraz 46-55 lat (21%). Mniej licznie reprezentowane były grupy wiekowe 56-65 lat (19%) oraz 26-35 lat (11%). Najmniej liczne grupy stanowiły osoby w wieku poniżej 20 lat, 20-25 lat oraz pow. 65 lat (po 3%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (70%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 1 do 12 lat (21%) oraz od 25 do 45 lat (9%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (27%), kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym oraz średnim (po 24%). Następne grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym (19%) oraz gimnazjalnym (3%), a 3% ankietowanych nie zadeklarowało swojego wykształcenia.

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 85 uczniów, w wieku od 13 do 16 lat, ze szkoły podstawowej z terenu gminy, z czego 40% stanowiły kobiety, a 60% mężczyźni.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Nowa Ruda to gmina wiejska w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim, położona w Sudetach Środkowych u podnóża Gór Sowich i na zboczach Włodzickich Wzgórz. Graniczy z gminami: Bielawa, Dzierżonów, Głuszyca, Kłodzko, Nowa Ruda, Pieszyce, Radków, Stoszowice, Walim. Gmina graniczy także z Republiką Czeską. Obejmuje teren o powierzchni 139,7 km², co stanowi 8,5% powierzchni powiatu.

W ramach struktury administracyjnej jej terytorium obejmuje swoim obszarem 17 sołectw – Bartnica, Bieganów, Bożków, Czerwieńczyce, Dworki, Dzikowiec, Jugów, Koszyn, Krajanów, Ludwikowice Kłodzkie, Nowa Wieś Kłodzka, Przygórze, Sokolec, Sokolica, Świerki, Włodowice, Wolibórz. Siedziba gminy znajduje się na terenie Nowej Rudy, która nie należy do gminy wiejskiej Nowa Ruda.

Z końcem 2019 r. gmina liczyła ogółem 11 577 mieszkańców, w tym 5 878 kobiet, które stanowiły 50,8% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła 83 osoby na 1 km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba mieszkańców ogółem	11 818	10 689	11 577
w tym kobiet	6 008	5 929	5 878

Dane Urzędu Gminy w Nowej Rudzie.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2 034	1 658	1 637
liczba osób w wieku produkcyjnym	7 397	7 560	7 395
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2 387	1 471	2 545

Dane Urzędu Gminy w Nowej Rudzie.

W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowało 15 placówek systemu oświaty, w tym 1 żłobek, 7 przedszkoli oraz 6 szkół podstawowych i 1 szkoła ponadpodstawowa.

Podmioty realizujące zadania placówek wsparcia dziennego to 4 świetlice, które obejmowały wsparciem ok. 50 dzieci.

Działalność kulturalną na obszarze gminy koordynuje Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich. Na scenie Centrum występują mieszkańcy działający w kołach gospodyń wiejskich, klubach seniora, czy chórach. Na terenie gminy funkcjonuje również biblioteka z sześcioma filiami oraz muzeum.

Zadania ochrony zdrowia w gminie realizują 3 zakłady opieki zdrowotnej. Na obszarze gminy działają 2 apteki.

W latach 2017-2019 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 6,7%, 6,2% i 6,0%. Stopa bezrobocia w powiecie w tym samym rozpatrywanym okresie wynosiła 12,5%, 11,8% i 10,9%.

W 2019 r. w ewidencji było zarejestrowanych 886 podmiotów gospodarczych. Większość z nich działała w sektorze prywatnym, głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Nowa Ruda. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2017-2019 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy. Na terenie gminy Nowa Ruda pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie świadczą: Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejsko-Gminny Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny „Pierwszy Kontakt”. Poniższa tabela zawiera dane adresowe tych jednostek.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres
1.	Urząd Gminy	ul. Niepodległości 2, 57-400 Nowa Ruda
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	

3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych	
5.	Miejsko-Gminny Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny „Pierwszy Kontakt”	ul. Szpitalna 1, 57-400 Nowa Ruda
6.	Komisariat Policji	ul. Bohaterów Getta 29, 57-400 Nowa Ruda

Dane Urzędu Gminy w Nowej Rudzie.

Urząd Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Gminy. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Nowa Ruda w latach 2017-2019.

Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	175 958,39	179 190	177 386

Dane Urzędu Gminy w Nowej Rudzie.

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	17 872,24	161 512	190 481
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	5 497,54	3 672	5 539
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1 000	1 000	3 000

razem	24 369,78	166 184	199 020
-------	-----------	---------	---------

Dane Urzędu Gminy w Nowej Rudzie.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019 ulegały wahaniom, najwyższy poziom osiągnęły w 2018 r. (179 190 zł). Środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie wzrastały. Największe kwoty w latach 2017-2019 wydatkowano na walkę z alkoholizmem, znacznie mniejsze na przeciwdziałanie narkomanii, a najmniejsze na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z terenu gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie i składa w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa, prowadzi z osobami uzależnionymi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodzin do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W latach 2017-2019 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 39 rozmów motywujących w związku z nadużywaniem alkoholu oraz skierowali do sądu 30 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	9	14	16
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	8	8	14

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowej Rudzie.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych.

Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie konkursów, spektakli,

impres masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów i przedsięwzięć profilaktycznych, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień (plakaty, broszury i ulotki).

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie **Miejsko-Gminny Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny „Pierwszy Kontakt”**. Punkt Konsultacyjny odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach działalności Punktu wsparcie mogą otrzymać osoby doświadczające przemocy ze strony swoich uzależnionych od alkoholu partnerów. Działalność Punktu obejmuje: udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób uzależnionych i współuzależnionych; udzielanie informacji na temat szkodliwości narkotyków i alkoholu; informowanie pacjentów o sposobach leczenia; wspieranie motywacji do leczenia; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; prowadzenie osobistych programów terapii; prowadzenie psychoterapii indywidualnej i grupowej.

Funkcjonowanie w gminie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** reguluje nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 2010 roku. Zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doznających przemocy w rodzinie w tym realizacją procedury „Niebieskiej Karty”. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, prokuratury czy organizacji pozarządowych. Głównym zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań wymienionych podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

„Niebieska Karta” jest to procedura, której celem jest zatrzymanie przemocy. Początkiem procedury jest założenie „Niebieskiej Karty A”. Może to zrobić podczas interwencji w domu Policja, może też osoba doznająca przemocy udać się osobiście na posterunek i tam policja również może założyć „Niebieską Kartę”. Oprócz Policji w przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie „Niebieską Kartę” zakładają również:

- jednostki pomocy społecznej,
- placówki oświatowe – szkoły, przedszkola,
- placówki ochrony zdrowia – przychodnie, szpitale,
- gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Przy założeniu „Niebieskiej Karty A” osoba pokrzywdzona otrzymuje formularz o nazwie „Niebieska Karta B” z informacjami, gdzie dodatkowo może otrzymać pomoc.

Po założeniu „Niebieskiej Karty A” przez służby, karta jest przekazywana do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Po zapoznaniu się z kartą Zespół ustala wstępny plan pomocy i wyznacza grupę roboczą. Grupa Robocza składa się ze specjalistów zajmujących się działaniem w obszarze przeciwdziałania przemocy. To Grupa Robocza spotyka się zarówno z domniemaną osobą doświadczającą przemocy, jak i domniemaną osobą stosującą przemoc.

Po przeprowadzeniu rozmów z osobami, których dotyczy „Niebieska Karta” realizowany jest plan pomocy. W planie pomocy może znaleźć się np. monitoring sytuacji rodzinnej przez dzielnicowego lub pracownika socjalnego, pomoc psychologiczna, pomoc prawna, pomoc materialna.

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Nowa Ruda w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Nowa Ruda w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	11	12	12
liczba spotkań ZI w ciągu roku	7	13	7
liczba spotkań grup roboczych ZI	9	30	17
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	7	16	7
w tym sporządzonych przez Policję	4	6	7
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	3	7	0
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	11	14	7
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	7	3	5
liczba spraw sądowych	0	3	1
zakończonych wyrokiem	0	2	1

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Nowa Ruda.

W 2019 r. odbyło się 7 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w celu realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli

ogółem 7 procedur „Niebieskie Karty” wśród rodzin z gminy, z których wszystkie zostały sporządzone przez Policję.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie jest instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. W 2019 r. GOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 1 osobę w kadrze kierowniczej, 7 pracowników socjalnych oraz 9 pozostałych pracowników. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2017-2019, zmniejszała się z roku na rok (z 297 w 2017 r. do 281 w 2019 r.). Podobnie malała liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u w tym okresie (z 445 w 2017 r. do 417 w 2019 r.). Poniżej zamieszczono dane dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 10. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2017-2019

liczba beneficjentów	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	297	281	281
liczba rodzin	213	198	198
liczba osób w rodzinach	445	417	417

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udzielał rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba rodzin, którym w latach 2017-2019 udzielano wsparcia z powodu przemocy w rodzinie, ulegała wahaniom, najniższą wartość osiągając w 2019 r. – 6 rodzin. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2017-2019

rok	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania
2017	0	b.d.	0	b.d.
2018	10	b.d.	23	b.d.
2019	6	b.d.	13	b.d.

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych Ośrodka jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, mającego na celu zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej zjawiska przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, który ustala plan pomocy rodzinie i podejmuje się jego realizacji. Nie zawsze można jednak przeprowadzić wywiad środowiskowy przed zaistnieniem poważnego zdarzenia wywołującego znaczny kryzys w rodzinie, gdyż przemoc pozostaje nadal tematem wstydliwym.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Nowa Ruda mają zapewnioną opiekę w 3 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Lekarze, w związku z wystąpieniem przemocy, mają obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udzielają pomocy medycznej i kierują na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo personel medyczny ma obowiązek poinformowania osobę doświadczającą przemocy domowej o możliwościach szukania pomocy i wskazać właściwe instytucje udzielające pomocy.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego nie determinuje ani kontekst regionalny ani społeczny, dotyczy on ludzi niezależnie od ich statusu i miejsca zamieszkania. Istotne jest więc

dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych i osób starszych), adekwatnego do potrzeb i warunków miejscowych.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Nowa Ruda objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Komenda Powiatowa Policji	pl. Fryderyka Chopina 2, 57-300 Kłodzko
2.	Prokuratura Rejonowa	pl. Bolesława Chrobrego 20, 57-300 Kłodzko
3.	Sąd Rejonowy	ul. Grunwaldzka 2, 57-300 Kłodzko
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Kościuszki 2, 57-300 Kłodzko
5.	Powiatowe Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne	ul. Bohaterów Getta 60, 57-300 Kłodzko
6.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	ul. Artura Grottgera 8, 57-300 Kłodzko
7.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej	ul. Ogrodowa 2a, 58-306 Wałbrzych

Dane Urzędu Gminy w Nowej Rudzie.

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Gminę obejmuje swoim działaniem **Komisariat Policji w Nowej Rudzie**. W 2019 r. na terenie gminy odnotowano **796** przestępstw w wybranych kategoriach. Wśród nich dominowały: przestępstwa przeciwko mieniu (314 przypadków), przeciwko rodzinie i opiece (164 przypadki), przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (70 przypadków), przeciwko życiu i zdrowiu (56 przypadków) oraz przeciwko wolności (48 przypadków). Dane za lata 2017-2019 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Przestępstwa popełnione w wybranych kategoriach na terenie działalności Komisariatu Policji w Nowej Rudzie za lata 2017-2019

lp.	kategoria przestępstwa	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1	liczba stwierdzonych przestępstw	838	945	796
2	w tym popełnionych przez osoby nieletnie	15	14	12
3	przeciwko życiu i zdrowiu	85	72	56
4	przeciwko wolności	27	34	48
5	przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	107	87	70

6	przeciwko mieniu	364	350	314
7	przeciwko rodzinie i opiece	75	257	164
8	przeciwko wiarygodności dokumentów	32	16	25
9	przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości	5	12	11
10	z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	35	30	33

Dane Komisariatu Policji w Nowej Rudzie

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielić osobie pokrzywdzonej niezbędnej pomocy, w tym udzielić pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zorganizować pomoc medyczną;
- podjąć w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób dotkniętych przemocą, a wobec sprawcy przemocy zastosować odpowiednie procedury, np. użycie środków przymusu bezpośredniego czy zatrzymanie (agresywny sprawca);
- przeprowadzić ze sprawcą rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wezwać sprawcę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadzić na miejscu zdarzenia czynności w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podjąć działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, a w szczególności systematycznie składać wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;
- obligatoryjnie wdrożyć procedurę „Niebieskie Karty” i poinformować, gdzie można uzyskać profesjonalną, bezpłatną pomoc.

Z analizy danych przedstawionych przez Komisariat Policji w Nowej Rudzie wynika, że wśród osób doświadczonych przemocą w rodzinie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili też przypadki stosowania przemocy wobec mężczyzn i nieletnich. Ustalono, że w analizowanym czasie sprawcami przemocy byli przede wszystkim mężczyźni, niejednokrotnie pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dane Komisariatu Policji w Nowej Rudzie dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy Nowa Ruda w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba zastosowanych procedur „Niebieska Karta” – sporządzonych formularzy	48	46	40
liczba osób doświadczonych przemocą w rodzinie	48	46	41
w tym kobiety	43	42	36
w tym mężczyźni	4	2	1
w tym nieletni	1	2	4
liczba sprawców przemocy w rodzinie	48	46	40
w tym kobiety	4	2	1
w tym mężczyźni	44	44	39
w tym nieletni	–	–	–
liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	38	46	36
w tym kobiety	–	2	–
w tym mężczyźni	38	44	36
w tym nieletni	–	–	–

Dane Komisariatu Policji w Nowej Rudzie.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc w rodzinie nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Sprawca może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Nowa Ruda rozstrzyga **Sąd Rejonowy w Kłodzku**.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, doradztwo oraz pomoc specjalistyczna – psychologiczna i prawna.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Powiatowe Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne w Kłodzku**. Do poradni zazwyczaj kierują uczniów nauczyciele z placówek oświatowych, którzy zauważyli u dzieci niepokojące objawy lub zachowania. W Poradni uczniowie mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą w rodzinie lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 15. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie	74 872 45 72
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	74 872 45 72 wew. 92
3.	Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	74 872 09 00
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	74 872 03 00
5.	Komisariat Policji w Nowej Rudzie	74 875 32 00
6.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku	74 865 81 79
7.	Powiatowe Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne w Kłodzku	74 647 51 41
8.	Sąd Rejonowy w Kłodzku	74 865 13 00
9.	Prokuratura Rejonowa	74 869 70 42
10.	Centrum Integracji Społecznej	74 647 41 008
11.	STOP – telefon Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37
12.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”	801 120 002
13.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
14.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12

15.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
16.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
17.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
18.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
19.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
20.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Centrum ITAKA	22 654 40 41

Opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego, dla którego umacnianie rodziny jest jednym z podstawowych zadań. Przy Konferencji Episkopatu Polski jako organ wspomagający jej prace i decyzje dotyczące małżeństwa i rodziny funkcjonuje Rada ds. Rodziny, której przewodniczy biskup będący członkiem KEP. Rada ds. Rodziny posiada organ wykonawczy zwany Krajowym Ośrodkiem Duszpasterstwa Rodzin, który poprzez Krajowego Duszpasterza Rodzin i Krajową Doradczynię Życia Rodzinnego informuje, animuje i koordynuje działania Episkopatu Polski z diecezjalnymi. W strukturach kurii biskupich funkcjonują Wydziały Duszpasterstwa Rodzin, w których działają diecezjalni duszpasterze rodzin oraz diecezjalni doradcy życia rodzinnego, działają także poradnia życia rodzinnego, których nadrzędnym celem jest kompleksowa pomoc rodzinom w sytuacjach kryzysowych i trudnych.

Diecezjalne Duszpasterstwa Rodzin pogrupowane są w 6 rejonach, w których działają rejonowi doradcy życia rodzinnego, koordynujący pracę w podległych diecezjach. Diecezjalni doradcy życia rodzinnego powołują z kolei doradców w dekanatach, a za duszpasterstwo rodzin w parafii odpowiada proboszcz wspomagany przez dekanalnych duszpasterzy rodzin i wikariuszy parafialnych. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania.

Na terenie gminy Nowa Ruda funkcjonuje 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2019 roku

nazwa parafii	adres
Parafia pw. św. Katarzyny	ul. Główna 89, 57-430 Jugów

Parafia pw. św. Michała Archanioła	ul. Kościelna, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie
Parafia pw. św. Piotra Kanizjusza	Włodowice 28, 57-400 Włodowice
Parafia pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Bożków 92, 57-441 Bożków
Parafia pw. św. Marcina	Dzikowiec 88, 57-432 Dzikowiec

Dane Urzędu Gminy w Nowej Rudzie.

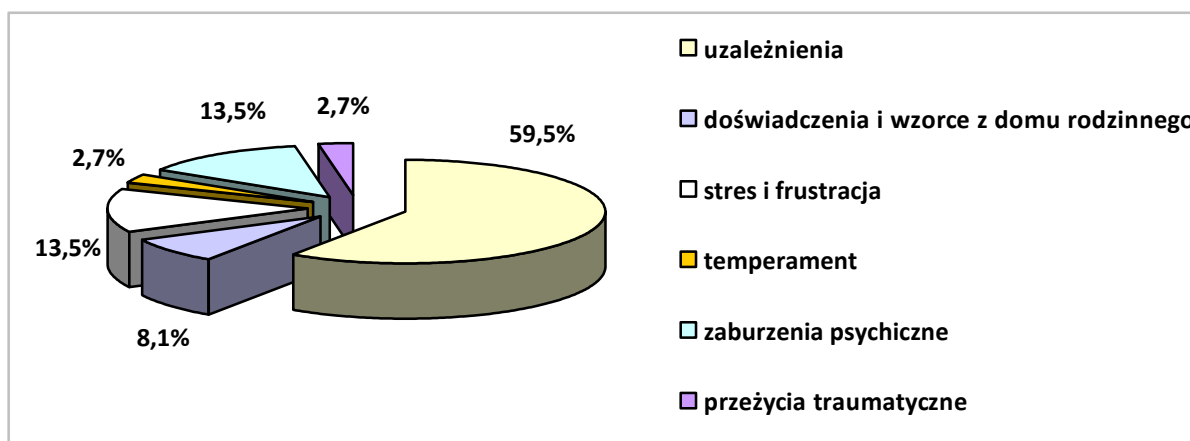
Parafie rzymskokatolickie w gminie Nowa Ruda wchodzą w skład dekanatu kłodzkiego diecezji świdnickiej. W Kurii Diecezji Świdnickiej (pl. św. Jana Pawła II 1, 58-100 Świdnica) działa Duszpasterstwo Rodzin, którego przewodniczącym jest ks. dr Krzysztof Moszumański. Wydział prowadzi poradnię rodzinne. Postępujący w nich doradcy życia rodzinnego prowadzą spotkania przygotowujące narzeczonych do zawarcia sakramentu małżeństwa oraz służą pomocą małżeństwom i rodzinom. Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia. Diecezjalnym doradcą życia rodzinnego jest Anna Rojek (tel. 530 996 547).

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Nowa Ruda zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 37 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności badanych zapytano o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

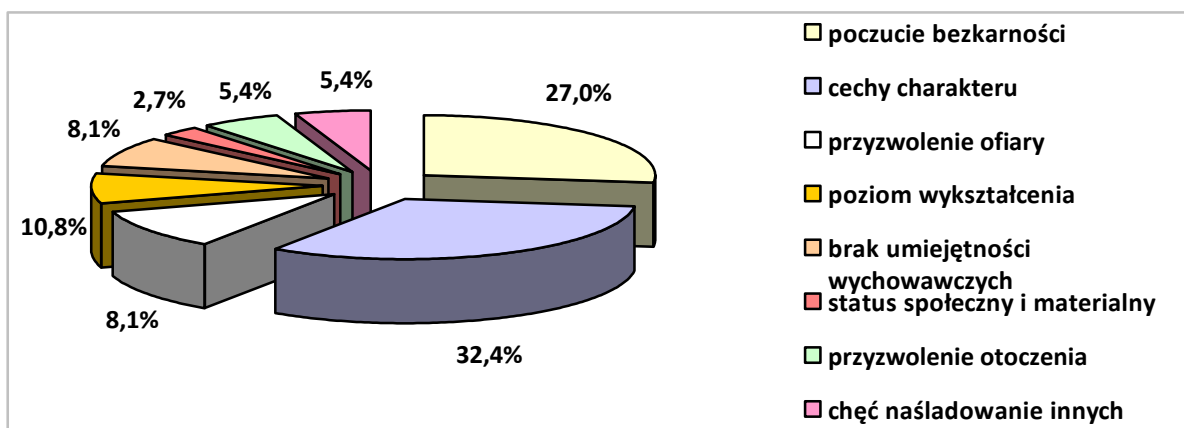

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie były uzależnienia (59,5%), stres i frustracja oraz zaburzenia psychiczne (po 13,5%). W dalszej kolejności wymieniano doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (8,1%) oraz temperament i przeżycia traumatyczne (po 2,7%).

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie były: cechy charakteru (32,4%), poczucie bezkarności (27%), poziom wykształcenia (10,8%), brak umiejętności wychowawczych i przyzwolenie ofiary (po 8,1%) oraz przyzwolenie otoczenia i chęć naśladowania innych (po 5,4%), a także status społeczny i materialny (2,7%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

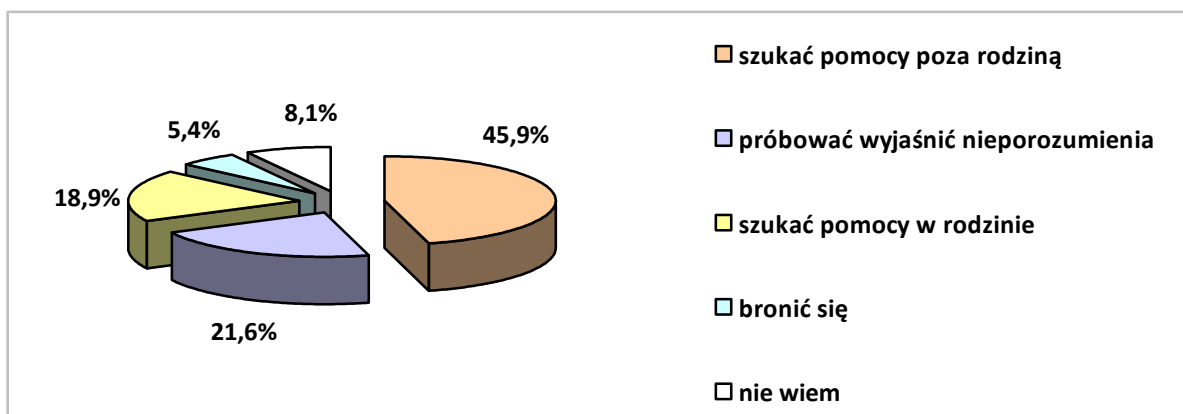
Wykres 4. Jakiego Pana/Pani zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?

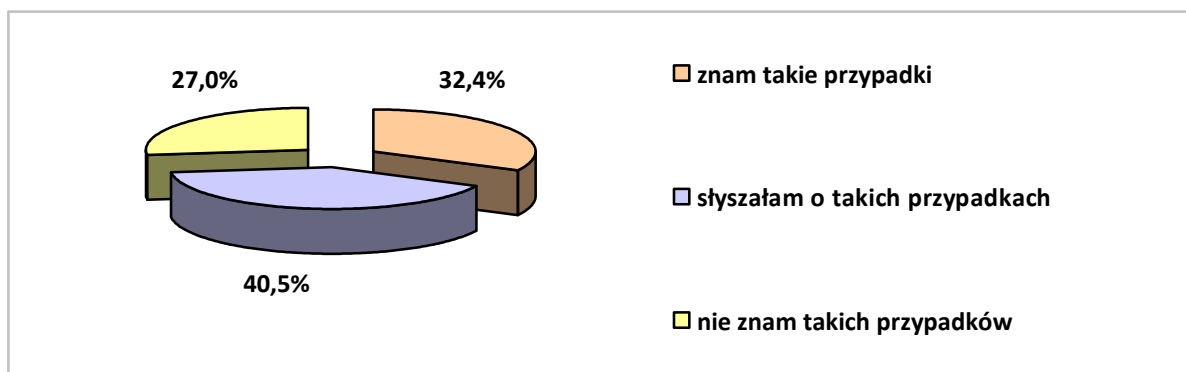

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych ofiary przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (45,9%), według innych próbować wyjaśnić nieporozumienia (21,6%), szukać pomocy w rodzinie (18,9%) oraz bronić się (8,1%), a 5,4% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż 72,9% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o nich słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

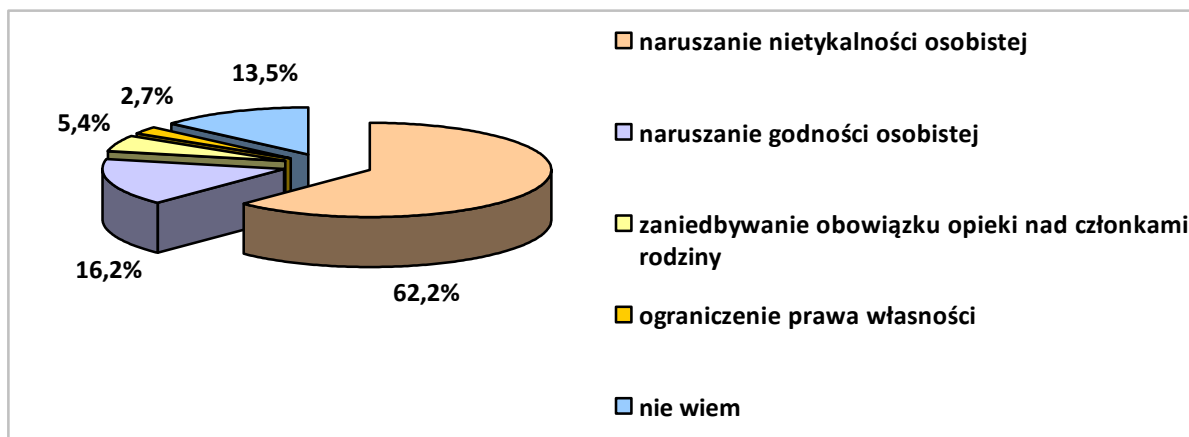
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy w rodzinie, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w gminie. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na naruszanie nietykalności i godności osobistej, zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny, a także ograniczenie prawa własności. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

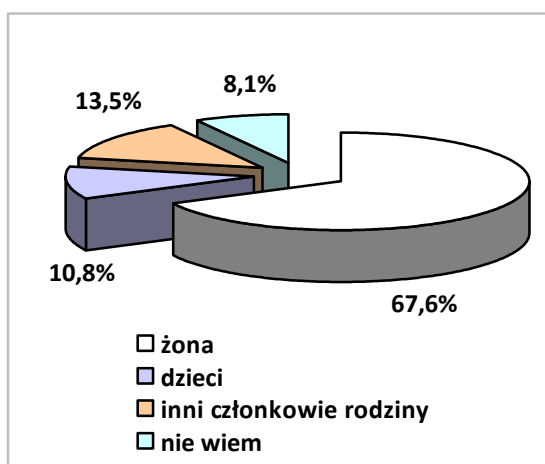
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

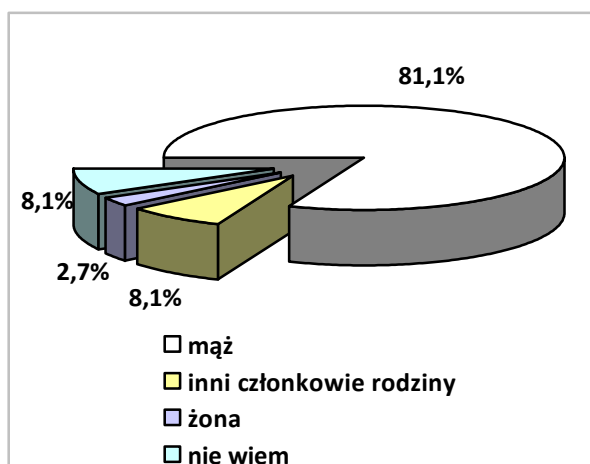
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że ofiarami przemocy w rodzinie padają najczęściej żony, inni członkowie rodziny i dzieci. Jeśli zaś chodzi o wskazanie sprawcy przemocy w rodzinie, to również większość badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Na podstawie powyższych danych rysuje się dość modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami żona i dzieci. Rozkład odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

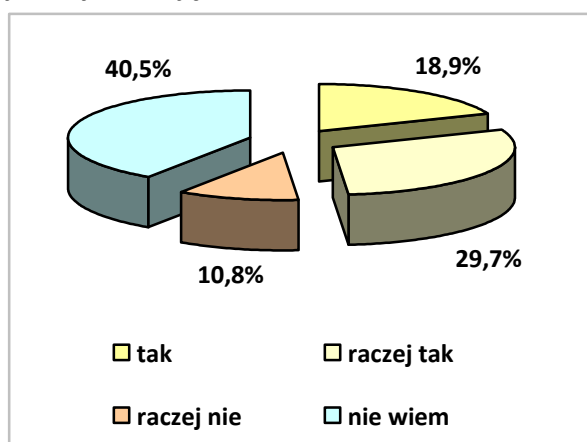

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

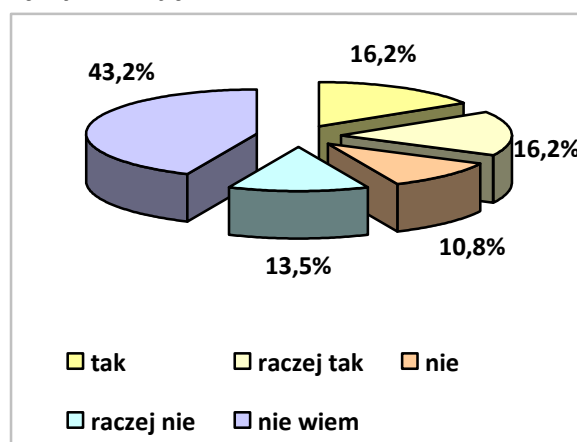
Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie oraz działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie. Według 48,6% ankietowanych oferta pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie jest

wystarczająca lub raczej wystarczająca. Przeciwnego zdania było 10,8% badanych, a 40,5% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na tak postawione pytanie. Ponad 24% badanych odpowiedziało, że działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie nie są wystarczające lub raczej nie są wystarczające. Przeciwną opinię wyraziło 32,4% respondentów. Ponadto 43,2% ankietowanych nie było w stanie zająć jednoznacznego stanowiska w tej kwestii. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

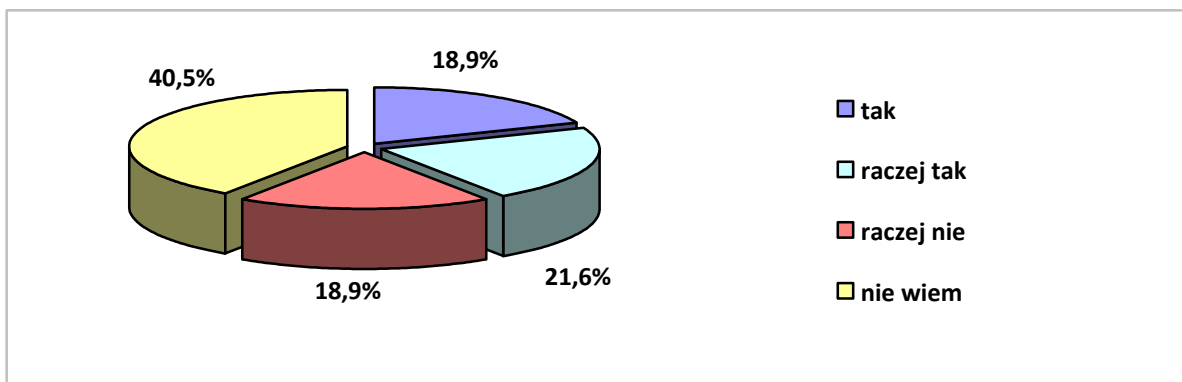
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także o postrzeganie przemocy jako problemu społecznego. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?

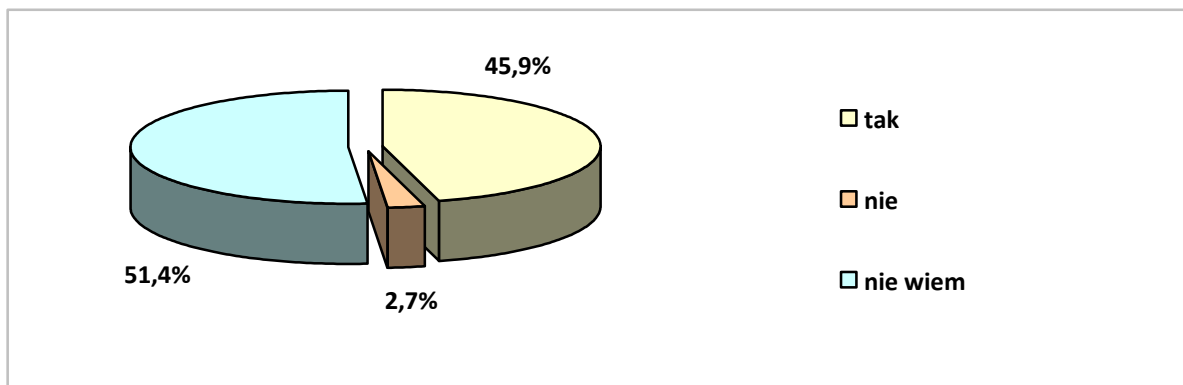

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 40% respondentów stwierdziło, że przemoc w rodzinie jest lub raczej jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Zdanie przeciwne wyraziło ponad 18,9% ankietowanych, a 40,5% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na tak postawione pytanie.

Uczestnicy badania mieli także trudności z odpowiedzią na pytanie o ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, co ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

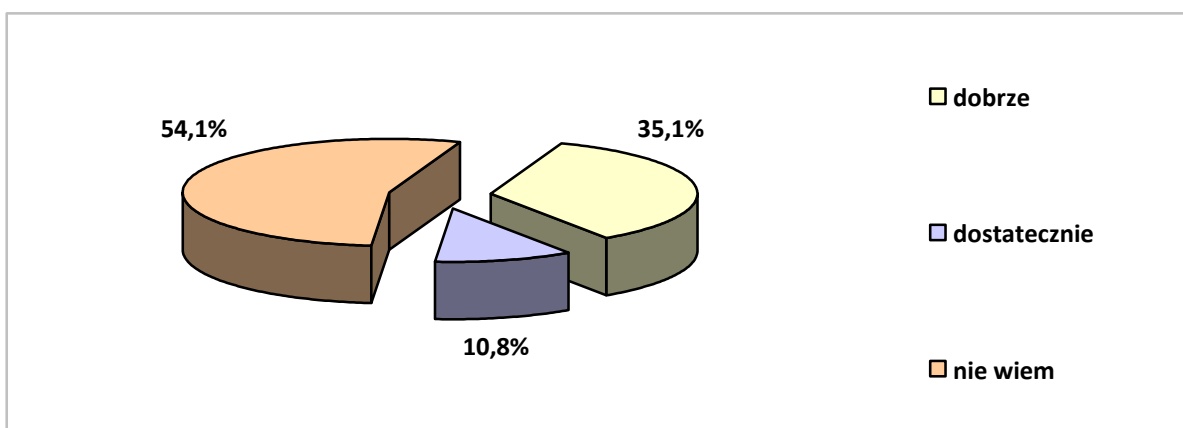

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Aż 51,4% respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”. Według 45,9% badanych przemoc w rodzinie może się nasilać, a 2,7% było przeciwnego zdania.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Według 10,8% ankietowanych są one dostateczne, a kolejne 35,1% badanych przyznało, że są dobre, a 54,1% badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Uzyskane opinie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Ankietowani szczególny nacisk

położyli na zapewnienie ofiarom pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej oraz zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce.

Podkreślano także konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy poprzez izolowanie sprawców przemocy, prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, zintensyfikowania działań policji i zaostrzenia kar dla sprawców przemocy oraz społecznego piętnowania tego zjawiska. Dostrzeżono również potrzebę realizowania programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, kierowania na przymusowe leczenie uzależnionych sprawców przemocy.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankiety wypełnione w czterech placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

Do szkół biorących udział w niniejszym badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2019/2020 ogółem 677 uczniów. Zatrudniano w nich w tym czasie 120 nauczycieli. Uczniowie wszystkich szkół mogli skorzystać z pomocy pedagoga, logopedy i pielęgniarki, trzy placówki z pomocy psychologa, a jedna szkoła z pomocy doradcy zawodowego. Cztery placówki zapewniały opiekę w ramach zajęć świetlicowych.

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 17. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono

palenie papierosów	4	22	–
sięganie po alkohol	–	–	4
sięganie po narkotyki	–	–	4
niszczenie mienia szkolnego	1	2	3
kradzieże na terenie szkoły	1	1	3
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	3	4	1
udział w grupach negatywnych	1	1	3
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	4	25	–
autoagresja	1	1	3
ucieczki z domu	–	–	–
przestępczość ujawniona	–	–	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	3	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 18. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj zjawiska	występowanie	
	liczba ujawnionych przypadków	nie stwierdzono (liczba placówek)
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	26	–
zaniedbanie	11	2
przemoc w rodzinie	3	2
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	2	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do najczęściej obserwowanych wśród uczniów zachowań negatywnych należały: agresja i przemoc w grupie rówieśniczej, palenie papierosów, dyskryminacja w grupie rówieśniczej oraz przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego. Przedstawiciele dwóch badanych placówek zauważyli wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w ciągu ostatnich trzech lat, zaś jeden ankietowany nie wypowiedział się w tej kwestii.

W środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 26 przypadki bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 11 przypadków zaniedbań dzieci przez dom rodzinny oraz 3 przypadki przemocy w rodzinie oraz 2 przypadki uzależnień. W odczuciu ankietowanych z dwóch placówek w ostatnich trzech latach liczba przypadków dysfunkcji i zjawisk patologicznych w rodzinach uczniów nie wzrosła.

Pomoc oferowana przez szkołę uczniom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na objęcie pomocą psychologiczną i pedagogiczną. Placówki organizują także wsparcie w

postaci bezpłatnych podręczników szkolnych, a także wypożyczanie komputerów oraz dofinansowanie do wycieczek szkolnych.

Pomoc uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie jaką oferuje szkoła, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, w placówkach organizowane są zajęcia indywidualne z uczniem oraz spotkania i rozmowy z rodzicami. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów szkolnych, uczestniczą też w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Współpraca szkół z Policją i innymi instytucjami lub organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest zdaniem przedstawicieli wszystkich szkół zadowolająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, Sąd Rodzinny, Kuratorów Sądowych, Asystentów Rodziny.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 85 uczniów najstarszych klas szkół podstawowych z terenu gminy, z czego 40% stanowiły kobiety, a 60% mężczyźni.

W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkół podstawowych

rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	68	80%
uderzanie	74	87%
kopanie	75	88,2%
duszenie	74	87%
szarpanie	61	71,7%
przypalanie ciała	72	84,7%
policzkowanie	65	76,4%
szantaż	56	65,8%
ośmieszanie	54	63,5%
grożenie	65	85,8%
nadmierna krytyka	49	57,6%

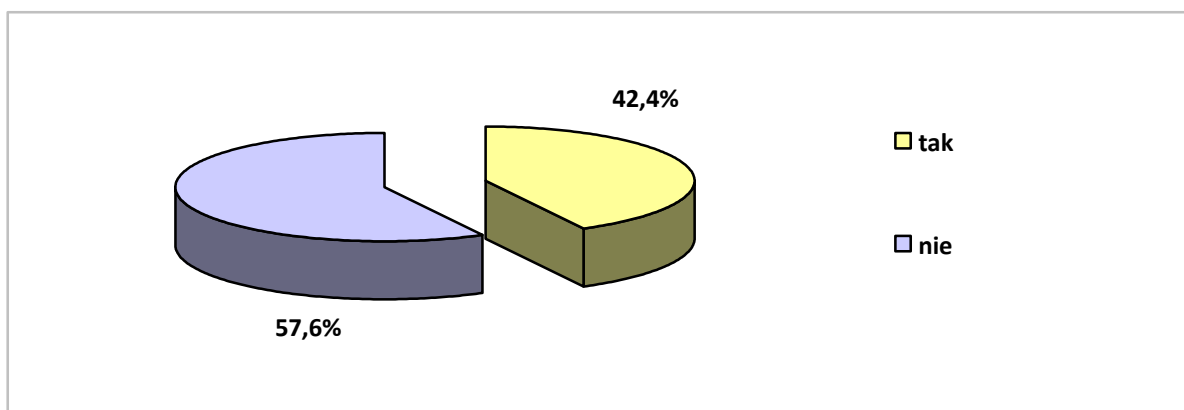
szkalowanie w Internecie	52	61%
nękanie sms-ami	57	67%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: kopanie (88,2% uczniów), uderzanie i duszenie (po 87%), grożenie (85,8%), przypalanie ciała (84,7%) i popychanie (80%). Najmniejszy odsetek wskazań dotyczył nadmiernej krytyki (57,6%).

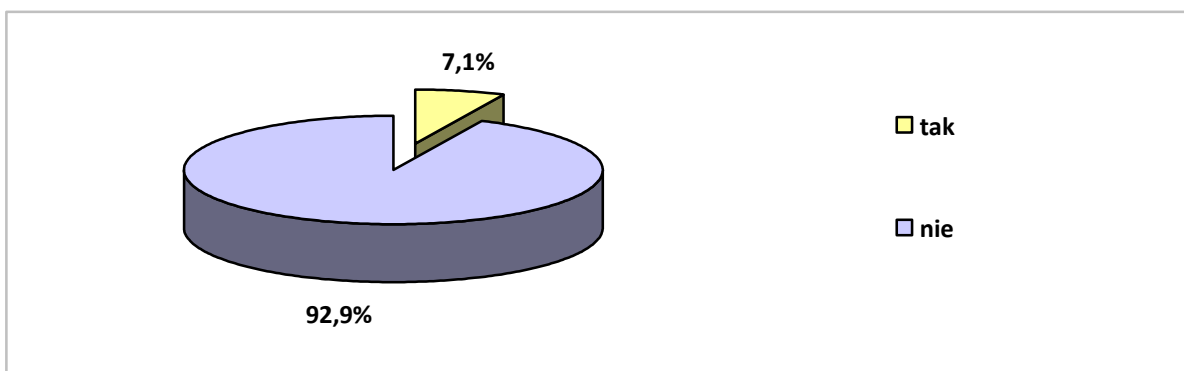
Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. Nieznaczna większość (57,6%) uczniów przyznała, że nie doświadczyła przemocy ze strony rówieśników, zaś 42,4% respondentów odpowiedziało na to pytanie twierdząco. Występowanie zjawiska przemocy w domu rodzinnym potwierdziło 6 osób spośród uczestników badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 16. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy w swojej rodzinie?

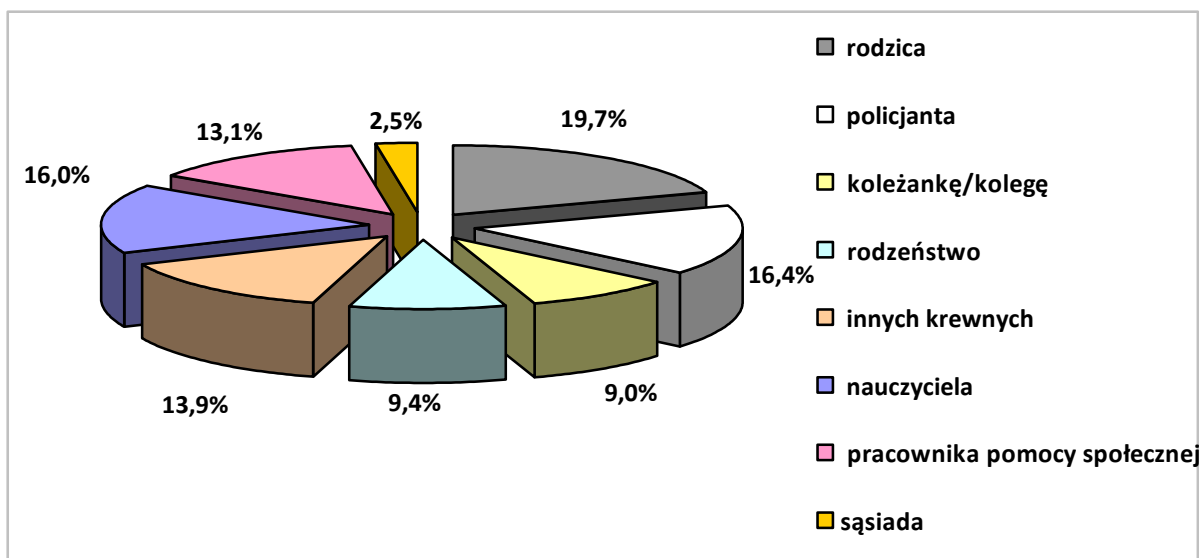

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość respondentów (70%) zadeklarowało, że nie słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia. Jednocześnie 30% stwierdziło, że ma wiedzę o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy lub przemocy w rodzinie, należy kogoś o tym poinformować?”, zdecydowana większość (90%) odpowiedziała twierdząco.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem, policjantem, nauczycielem oraz pracownikiem pomocy społecznej. W dalszej kolejności wymieniono innych krewnych, rodzeństwo, koleżankę/kolegę, oraz sąsiada. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy w rodzinie?”, zdecydowana większość (73%) badanych odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie ponad 20% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy w rodzinie. Prawie 70% ankietowanych twierdzi, że nigdy nie uczestniczyło w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Udział w takich zajęciach potwierdziło 30% badanych.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy większość badanych (69%) zadeklarowała, że nie ma takich obaw, a ponad 20% badanych ujawniło, że obawia

się przemocy w grupie rówieśniczej. Zaledwie 10% badanych zadeklarowało, że obawia się przemocy w rodzinie.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, została wprowadzona procedura postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Procedura ma zastosowanie w sytuacji stwierdzenia faktu bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych.

Pracownik socjalny jest zobowiązany do interwencji także w przypadku powzięcia informacji o fakcie przemocy z innego źródła, np. z informacji innych osób. Może to być również powiadomienie złożone przez Policję w godzinach pracy ośrodka pomocy społecznej. Celem interwencyjnego zabezpieczenia dziecka jest zapobieżenie negatywnym skutkom wynikającym ze stwierdzonego stanu zagrożenia zdrowia lub życia dziecka przebywającego w rodzinie. Pracownik socjalny zobowiązany jest powiadomić rodzica lub opiekuna prawnego o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka.

W przypadku podjęcia przez pracownika socjalnego wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka i umieszczeniu go u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zostaje wypełnione oświadczenie o powierzeniu dziecka przez pracownika socjalnego.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
- wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych - zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia - funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie - prowadzenie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie	- ukrywanie stosowania przemocy wobec dzieci - ukrywanie alkoholizmu w rodzinie - brak współpracy rodzin w zakresie przezwycięzania kryzysu w rodzinie - stereotypy na temat wszelkich uzależnień
szanse	zagrożenia
- zmniejszenie społecznego przyzwolenia na zjawisko przemocy w rodzinie - zaangażowanie oraz dobra współpraca wielu podmiotów pracujących w obszarze przemocy - promowanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych form spędzania wolnego czasu z pominięciem zachowań agresywnych - edukacja poprzez warsztaty, pogadanki, wspólne tworzenie „sieci pomagaczy”	- nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin - stale rosnąca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia - brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie - nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz prowadzenie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przestonąć ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, stale rosnąca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie, to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	• słaby dostęp do specjalistów (psychologa, terapeuty rodzinnego) • małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc • brak gwarancji bezpieczeństwa dla ofiar przemocy
szanse	zagrożenia
• wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy • podnoszenie kompetencji służb pracujących w obszarze przemocy	• zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** uwypukliła liczne zagrożenia, jak np. zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki czy wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie.

Mimo dostrzeganych szans oraz przewagi mocnych stron (zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, realizowanie w

placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy) wskazane zagrożenia mogą w istotny sposób rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących kwestii przemocy w rodzinie przez pracowników pomocy społecznej	•
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • dysponowanie przez gminę środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb	• niezmnijająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** pokazuje mocne strony, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, prowadzenie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej, jak również możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących kwestii przemocy w rodzinie przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niezmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją czy wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, to istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej Gminy Nowa Ruda na lata 2021-2025. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia w jego realizacji, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania oraz przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- niechęć osób stosujących przemoc do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych,
- alkoholizm, który bardzo często jest przyczyną stosowania przemocy,
- brak odpowiednich narzędzi do skutecznego realizowania postanowień sądu w sprawach związanych z przymusowym leczeniem,
- brak współpracy rodzin w zakresie przezwycięzania kryzysów, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy poprzez edukację społeczną,
- zintegrowanie działań instytucji pracujących na rzecz rodzin dotkniętych przemocą,
- podnoszenie wiedzy (udział w szkoleniach) służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy,
- monitorowanie zjawiska przemocy na obszarze gminy,
- uwrażliwianie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przemocy w rodzinie.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania

- kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w oparciu o diagnozę potrzeb i realizację zadań pomocowych zawartych w ustawie i programie,
- propagowanie skutecznych działań i sposobów powstrzymywania przemocy,
- szkolenie kadry służb pomocy społecznej i innych podmiotów realizujących program,
- spotkania informacyjno-edukacyjne z młodzieżą szkolną, seniorami i rodzicami,

- przygotowanie i dystrybucja ulotek na temat przemocy i jej skutków, informacje w prasie lokalnej i na stronie internetowej,
- rzetelna informacja o zjawisku przemocy, przyczyny i konsekwencje.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane

- zachęcanie osób stosujących przemoc do współpracy z psychologiem i udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych realizowanych przez powiat,
- szeroki zakres poradnictwa dla osób doznających przemocy,
- udział w organizowanych przez placówkę szkolną warsztatach z okazji Międzynarodowego Dnia Bez Przemocy,
- zorganizowanie warsztatów dla seniorów – „Bezpieczny Senior”.

Ogólna ocena realizacji założeń programu

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że nie rozpoczęto wdrażania założeń programowych; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programowych; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych; 5 – oznacza, że w pełni wdrożono założenia programowe, zaproponował **ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4.**

Uzasadniając przyjętą ocenę podkreślono, że pomimo napotkanych trudności większość założeń została wdrożona. Nie zaniechano żadnych działań i wykorzystano przy tym posiadane zasoby ludzkie i instytucjonalne.

III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT, a także wnioski z oceny wdrożenia poprzednio realizowanego programu pozwoliły na opracowanie założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowa Ruda na lata 2021-2025. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów

operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowa Ruda na lata 2021-2025, jest następujący:

**Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie gminy,
wspieranie i ochrona ofiar oraz skuteczne oddziaływanie
na sprawców przemocy w rodzinie.**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Wsparcie rodzin doświadczających przemocy lub zagrożonych przemocą.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2021-2025	GOPS Kościół	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj wsparcia - liczba porad	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego i psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla rodzin dotkniętych przemocą.	2021-2025	GOPS MGPKI PCPR Kościół	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba porad	- wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2021-2025	GOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci pracy socjalnej	- zmniejszenie liczby rodzin, w których wielokrotnie interweniowano z powodu przemocy domowej

				- włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Poszerzenie dostępu do pomocy terapeutycznej i prawnej dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2021-2025	GOPS, GKRPA, MGPKI, ZI, OIK, NGO-s, Kościół	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba i rodzaj porad	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia konieczności	GOPS, OIK, PCPR, NGO-s	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapobieganie eskalacji przemocy w rodzinie - zapewnienie komfortu socjalnego i psychologicznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	GOPS, GKRPA, ZI, MGPKI , placówki oświatowe, OIK, PCPR, Policja, placówki ochrony zdrowia, NGO-s, Kościoły	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba i rodzaj porad - liczba podjętych interwencji	- zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie - wzmocnienie kondycji rodzin doświadczających przemocy - wzmocnienie rodzin narażonych na przemoc - ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie
Prowadzenie rozmów i kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach	2021-2025	ZI, GKRPA, GOPS, PCPR	- liczba przeprowadzonych rozmów ze sprawcami przemocy	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - zmiana zachowań

korekcyjno-edukacyjnych.			- liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	sprawców przemocy
Pomoc sprawcom przemocy w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.	2021-2025	GOPS, GKRPA, ZI, Policja, SR, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc ofiarom agresji i przemocy w rodzinie.	2021-2025	GOPS, GKRPA, MGPKI, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, PCPR, OIK, Policja, NGO-s, Kościół, lokalne media	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Zwiększanie motywacji do zmian w zakresie funkcjonowania psychologicznego, rodzinnego i społecznego mieszkańców gminy,	2021-2025	GOPS, GKRPA, MGPKI, ZI, placówki oświatowe, świetlice, PCPP, PCPR, OIK, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami	- wzrost świadomości i kompetencji społecznych mieszkańców - niwelowanie niekorzystnych zjawisk

a w szczególności członków rodzin, w których występuje przemoc i zagrożonych przemocą.				z życia społecznego i rodzinnego - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Prowadzenie pogadanek, prelekcji na temat przemocy w rodzinie.	2021-2025	GKRPA, ZI, GOPS, PK, palcówki oświatowe, świetlice, PPP, Policja, NGO-s	- liczba i rodzaj pogadanek i prelekcji - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PCPP, Policja, NGO-s, Kościoł, media lokalne, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie - umocnienie prawidłowego modelu rodziny
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2021-2025	GOPS, GKRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PCPP, NGO-s, Kościoł, media lokalne, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podjęmowanie działań	2021-2025	UG, RG, placówki	- liczba i rodzaj	- wyzwalanie

zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.		oświatowe, placówki kultury, świetlice sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoły, społeczność lokalna	- podjętych działań - liczba uczestników	- pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
---	--	--	---	---

CEL OPERACYJNY 3.: Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą.	2021-2025	GOPS, GKRPA, ZI, PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje	- podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - zwiększenie skuteczności podejmowanych działań pomocowych - poszerzenie zakresu i form wsparcia adresowanego do rodzin doświadczających przemocy domowej i zagrożonych

				przemocą - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli na temat przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym uczniów.	2021-2025	UG, placówki oświatowe, GKRPA, ZI, PCPP, Policja, PR, SR	- liczba i rodzaj szkoleń - liczba uczestników	- podwyższenie wiedzy nauczycieli w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim - wzmocnienie poczucia

				bezpieczeństwa osób i rodzin doświadczających przemocy
Monitorowanie i kontrolowanie problemów agresji i przemocy występujących w gminie.	2021-2025	UG, ZI, GOPS, MGPKI placówki oświatowe, Policja, Sąd Rejonowy, PCPR, PCPP, placówki ochrony zdrowia	- liczba i rodzaj przestępstw popełnionych na terenie gminy - liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” - liczba osób objętych dozorem i nadzorem kuratorskim	- zmniejszenie liczby osób i rodzin doświadczających przemocy - wzmacnianie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy
Wspieranie organizacji pozarządowych w podejmowanych działaniach o charakterze profilaktycznym oraz mającym na celu zapobieganie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie.	2021-2025	UG, GKRPA, GOPS, ZI placówki oświatowe, Policja, NGOs, Kościół, media lokalne, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem	- podniesienie skuteczności ochrony ofiar przemocy - zapobieganie eskalacji przemocy w danej rodzinie - zapewnienie komfortu socjalnego i psychologicznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

CEL OPERACYJNY 4: Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	UG, GKRPA, GOPS, MGPKI, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, NGO-s, Kościół, media lokalne, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2021-2025	UG, RG, GOPS, GKRPA, MGPKI, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, Policja, SR, PR, PCPR, PCPP, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania	2021-2025	UG, RG, GKRPA, ZI, GOPS, MGPKI, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne,	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości

niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.		PCPR, PUP, NGOs, Kościół		społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych
Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	2021-2025	UG, RG, GKRPA, ZI, GOPS, Policja, PR, SR	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa komfortu i warunków życia mieszkańców gminy

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

MGPKI – Miejsko-Gminny Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny „Pierwszy Kontakt”,

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PCPP – Powiatowe Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne

NGOs – organizacje pozarządowe

IV REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Nowej Rudzie. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Punkt Konsultacyjny, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku, Powiatowe Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne w Kłodzku, Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Nowej Rudzie – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Natomiast ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację

danych. Z prowadzonego monitoringu i ewaluacji zostanie przygotowane sprawozdanie, które zostanie przedstawione Radzie Gminy na sesji do końca marca każdego roku.

3. FINANSOWANIE

Działania podejmowane w ramach realizacji Programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków własnych Samorządu Gminy. Przewiduje się również współudział w finansowaniu ww. działań ze środków budżetu państwa.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy.....	3
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za lata 2017-2019	4
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2017-2019.....	8
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2017-2019	8
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie	9
Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki w gminie w latach 2017-2019	10
Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	10
Tabela 8. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	11
Tabela 9. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Nowa Ruda w latach 2017-2019	13
Tabela 10. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2017-2019	14
Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2017-2019.....	14
Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy	16
Tabela 13. Przepięstwa popełnione w wybranych kategoriach na terenie działalności Komisariatu Policji w Nowej Rudzie za lata 2017-2019.....	16
Tabela 14. Dane Komisariatu Policji w Nowej Rudzie dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy Nowa Ruda w latach 2017-2019	17
Tabela 15. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	19
Tabela 16. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2019 roku.....	20
Tabela 17. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020	27
Tabela 18. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2019/2020	28
Tabela 19. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkół podstawowych	29
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	7
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	7
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?	21
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?	22
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?	22
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?.....	23
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?	24
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?.....	24
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?.....	24
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?	25
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?	25
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?.....	25
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?.....	26
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?.....	26
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy ze strony rówieśników?	30
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy w swojej rodzinie?	30
Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?	31

Załącznik do Gminnego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Nowa Ruda na lata 2021-2025
Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 24 lutego 2021 r.

Na podstawie art. 30 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) oraz Uchwały Nr 331/XLIII/10 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 30 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2010 r., Nr 213 poz. 3343), Wójt Gminy Nowa Ruda zarządza co następuje:

§ 1. 1. Przeprowadzić w okresie od dnia 10 lutego 2021r. do dnia 17 lutego 2021r. konsultacje w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

2. Treść ogłoszenia o przeprowadzeniu konsultacji stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia i zostanie umieszczona na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Nowa Ruda, na stronie internetowej Gminy Nowa Ruda www.gmina.nowaruda.pl oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu.

§ 2. 1. Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 stanowi załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

2. Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 opublikowany został na stronie internetowej Gminy Nowa Ruda www.gmina.nowaruda.pl oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu.

§ 3. 1. Konsultacje zostaną przeprowadzone w formie pisemnej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacji, stanowiącego załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia.

2. Propozycje, uwagi i opinie do projektu uchwały w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 można zgłaszać drogą elektroniczną na adres e-mail: a.sikora@gops.nowaruda.pl poprzez formularz uwag do konsultacji, przesyłać na adres Urzędu Gminy Nowa Ruda, ul. Niepodległości 2,57-400- Nowa Ruda lub złożyć osobiście w Biurze Obsługi Mieszkańców Urzędu.

§ 4. Konsultacje uważa się za ważne bez względu na ilość uczestniczących w nich organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

§ 5. Formularze anonimowe lub nie zawierające uzasadnienia nie będą rozpatrywane.

§ 6. Osobą upoważnioną i odpowiedzialną za przeprowadzenie konsultacji, udzielanie wyjaśnień i przejmowanie opinii jest Agnieszka Sikora- Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Konieczność podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ja stosujących.

Zgodnie z art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz.218 ze zm.) obowiązkiem gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program określa działania, których celem będzie:

1. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz poprawa stanu bezpieczeństwa życia codziennego poprzez inicjowanie i podejmowanie działań profilaktycznych i diagnostycznych,
2. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie dostępu do różnych form pomocy i wsparcia,
3. Poprawa jakości działań interwencyjnych i korekcyjno- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc,
4. Poprawa jakości działań profilaktycznych i terapeutycznych specjalistów zajmujących się pomocą osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Zadaniem realizatorów Programu jest tworzenie i prowadzenie działań organizacyjnych i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz dostarczenie społeczeństwu wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem, a także motywowanie społeczności lokalnej do podejmowania dalszych działań na rzecz ofiar przemocy.

Przewodnicząca Rady

Bożena Solek-Muzyka